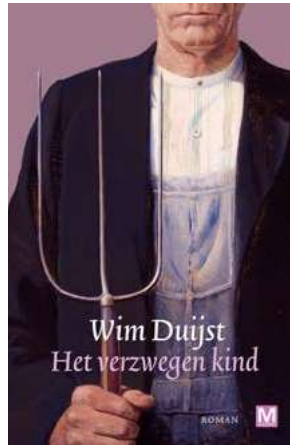

Roman over een gruwelijk Spakenburgs schandaal

Boekomslag van
'Het verzwegen kind'.

Oud-plaatsgenoot Wim Duijst *) schreef opnieuw een roman, inmiddels zijn zevende. Net als zijn vorige boeken is ook 'Het verzwegen kind' grotendeels gesitueerd in Bunschoten-Spakenburg. Kon hij tot dusver vooral teren op eigen herinneringen, deze keer baseerde hij zich op een tachtig pagina's dik gerechtelijk dossier dat hij in het Utrechts Archief opdook. Via zijn zwager in Spakenburg was hem namelijk een gruwelijk verhaal van vroeger ter ore gekomen, dat zich afspeelde eind jaren twintig van de vorige eeuw. Deze story bleef hangen in zijn gedachten. Mees Hartog, een vriend en tevens oud-plaatsgenoot, vond bovendien: 'Je hebt goud in handen.' Dus besloot Duijst - in 2015 zegde hij zijn baan als onderwijzer op en werd fulltime auteur - een roman erover te schrijven.

Waargebeurd

Dat het in de kern om een waargebeurd gezinsdrama gaat, staat niet met zoveel woorden op de boekomslag. Dit wordt pas duidelijk in het boekje 'Achter de schermen', dat ongeveer gelijktijdig verscheen. Daarin doet schrijver Duijst de worstelende weg van het componeren van deze roman uit de doeken.

Dit is in hoofdlijnen het verhaal: een achter de hervormde kerk, in een diaconiehuisje wonende oud-visser wordt weduwnaar. Deze 'Willem Loenen', hij is eind in de vijftig, blijkt over een hoog libido te beschikken. Zozeer zelfs dat hij zijn inwonende ongetrouwde dochter, 'Kuintje' in het boek, seksueel benadert. Ze kan niets beginnen tegen zijn kracht. Uiteindelijk raakt ze zwanger van hem en baart thuis een kindje. Voor iedereen heeft ze haar zwangerschap verborgen kunnen houden. Zogenaamd uit liefde, om haar voor smaad en hoon te behoeden, neemt de vader direct de baby van haar weg. Alleen haar ruggetje heeft ze mogen zien. Uit de stukken van de rechtbank blijkt er discussie of het kindje, waarschijnlijk een meisje, bij de geboorte heeft geleefd. Aangenomen wordt van wél, dus wordt hem een moord ten laste gelegd. Halfslachtig begroef hij haar in de boomgaard achter zijn huis.

Er lijkt geen haan naar te kraaien, totdat Kuintjes jongere broertje 'Gijs' en zijn vriendje 'Frank van Twillert' tijdens het wormen zoeken aan de slootkant het lijkje vinden. 'Een dood konijn', is de reactie van de dader, als hij ermee wordt geconfronteerd. Daar komt hij niet mee weg. Een grondig politieel en justitieel onderzoek vindt plaats. Hij komt voor de rechter en krijgt tien jaar cel.

De auteur Wim Duijst
(foto: Hadewych Veys)

Lastig lezen

In de Blokhuispoortgevangenis van Leeuwarden wordt hij opgeborgen. Al na ruim een jaar overlijdt hij daar.

In een roman mag een auteur naar hartenlust de feiten naar zijn hand zetten en zijn fantasie gebruiken. Vanwege het gevoelige onderwerp - er leven altijd nog nabestaanden en familieleden - zijn vrijwel alle namen van de genoemde (hoofd)personen gefingeerd. De 'feiten' in 'Het verzwegen kind' hoeven niet te kloppen. Ondanks de prachtige dialogen en sfeertekeningen maakt dit het lezen van een op 'waarheid' gebaseerd verhaal wel lastig en geeft ook iets onrustigs. Want soms kloppen de (bij)namen wel, zoals bij onderwijzeres juffrouw Boeker. De andere keer niet, zoals bij 'dokter Hendriks' (was in werkelijkheid huisarts Treffers). Steeds vraag je je als lezer af: is dit waar gebeurd of niet? Feit of fictie? Bijvoorbeeld als hij schrijft over de 'orgies' die zouden hebben plaatsgevonden in de pastorie van 'ds. Barendse'. En dat 'Vaers Puup' - een werkelijk bestaande bijnaam - 6000 gulden uit de kas van de Ziekenzorg heeft gestolen. Je wilt als lezer, zeker als je geïnteresseerd bent in de plaatselijke historie, nu eenmaal weten wat waar is of slechts een hardnekkige roddel. Wat volgens 'Achter de schermen' in ieder geval wél klopt, is het getuigenis van de veldwachter, dat bloederige details bevat.

Een dorpsverhaal, slechts bij een select publiek gedeeltelijk bekend, wordt op deze manier nieuw leven in geblazen. Iedereen die dit boek leest zal gaan vissen wie achter deze 'Willem Loenen' zat. Zo werkt dat. De desbetreffende familie zal daarom niet blij zijn met dit boek. Was het nodig om dit allemaal op te rakelen? zal daar wellicht gezegd worden.

Het was dus te verwachten dat de auteur deze vraag zou krijgen. Eind november 2018 hield hij in een benedenzaaltje van 'In de Korporaal' een lezing over zijn nieuwste roman. Een familielid gaf er blijk van zeer verdrietig te zijn dat haar opa nu te kijk is gezet. Wim Duijst reageerde dat hij niemand wilde kwetsen. Zo komt Duijst ook niet over. Hij oogt serieus, zelfs somber. Tijdens zijn lezing kan er geen (glim)lach vanaf. Zijn gezicht vertoont zelfs gelijkenis met dat van de vroegere melancholische stukjesschrijver Simon Carmiggelt.

Mijn boek, benadrukte Duijst, heeft juist stem en een gezicht willen geven aan een kindje dat niet mocht blijven leven. Ook zag hij de roman als in zekere zin een eerherstel van 'Kuintje', die na dit drama moedig elders in het land haar leven hernam, trouwde en liefderijk kinderen opvoedde. Ze koesterde volgens het boek geen wrok tegenover haar vader, maar bleef hem loyaal en vernoemde zelfs een kind naar hem. Want het is 'toch je vader'. Een vader die immers de kluts kwijt was nadat zijn vrouw - die hij bijzonder lief had - hem was ontvallen.

De schrijver heeft naar eigen zeggen ervoor gewaakt de dader